

VAT-OHJEET

Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttöohjeet

VN/17690/2024

VAALITIETOJÄRJESTELMÄN KÄYTTÖOHJEET VUONNA 2025 TOIMITETTAVIA ALUE- JA KUNTAVAALEJA VARTEN

Oikeusministeriö antaa vaalilain (714/1998) 10 §:n nojalla asianomaisille vaaliviranomaisille seuraavat vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet (VAT-ohjeet) 13.4.2025 toimitettavia alue- ja kuntavaaleja varten.

Vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet

- Nro 1: Vaalitietojärjestelmän tekninen ohje
- Nro 2b: Pohjatietojärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle
- Nro 2c: Pohjatietojärjestelmän käyttöohjeet Digi- ja väestötietovirastolle
- Nro 2d: Pohjatietojärjestelmän käyttöohjeet ulkoministeriölle
- Nro 2e: Vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet aluevaalilautakunnalle
- Nro 3b: Ehdokastietojärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle
- Nro 4a: Äänioikeustietojärjestelmän käyttöohjeet Digi- ja väestötietovirastolle
- Nro 4b: Äänioikeustietojärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle
- Nro 4c: Äänioikeustietojärjestelmän käyttöohjeet kotimaan yleisen ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsijalle
- Nro 4d: Vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet vaalilautakunnalle
- Nro 4e: Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttöohjeet
- Nro 5b: Tuloslaskentajärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle

VAT-ohjeet ovat voimassa seuraavasti:

- nro 1, 2b, 2c, 2d ja 2e: 15.11.2024–30.4.2025
- muut ohjeet: 1.1.2025–30.4.2025

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 2024

Arto Jääskeläinen Vaalijohtaja Laura Nurminen Erityisasiantuntija

Sisällys

1.	M	lobii	iliäänioikeuskyselyn käyttö vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa	2
	1.1.	YI	leisiä ohjeita vaalitietojärjestelmän käyttöön	2
	1.2.	Va	aalitietojärjestelmän käyttö ulkomaan edustustossa	3
	1.3.	Ył	hdistelmävaalin aiheuttamia muutoksia mobiiliäänioikeuskyselyssä	3
2.	Va	aaliti	ietojärjestelmään kirjautuminen	4
3.	м	lobii	iliäänioikeuskyselyn käyttöohje	6
	3.1.	Ä	änioikeutetun tiedot	7
	3.2.	Er	rikoistilanteita	10
	3.	2.1.	Henkilö on jo äänestänyt	10
	3.	2.2.	Henkilön äänioikeustietoja ei voida näyttää	11
	3.	2.3.	Äänestäjää ei löytynyt annetuilla ehdoilla	11
4.	Ył	ntey	stiedot ongelmatapauksissa	12

1. Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttö vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa

Vaaliviranomaiset käyttävät vaalitietojärjestelmää apuna vaalien toimittamisessa. Vaalitietojärjestelmä koostuu eri osajärjestelmistä ja useista eri toiminnoista. Äänioikeustietojärjestelmä on vaalitietojärjestelmän osajärjestelmä, joka sisältää äänioikeusrekisterin.

Mobiiliäänioikeuskysely on vaalitietojärjestelmän toiminto, jolla vaalitietojärjestelmän käyttäjä voi tarkastaa äänestäjän henkilötunnuksella tämän äänioikeuden sekä äänioikeuskunnan. Mobiiliäänioikeuskysely on tarkoitettu laitosäänestysten vaalitoimikuntien jäsenten, ulkomaan edustustojen vaalitoimitsijoiden sekä vaalilautakuntien jäsenten käyttöön. Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttäminen on vapaaehtoista.

Mobiiliäänioikeuskyselyä voi käyttää joko tietokoneella tai mobiililaitteella, kuten älypuhelimella tai tabletilla. **Huom.! Tämän ohjeen esimerkkikuvat on otettu tietokoneen näytöltä.** Esimerkiksi puhelimella näkymä on muuten sama, mutta kapeampi.

Tarkemmat ohjeet ja näytönkuvat löytyvät luvusta 3.

1.1. Yleisiä ohjeita vaalitietojärjestelmän käyttöön

Vaalitietojärjestelmä on kaksikielinen. Voit vaihtaa käyttöliittymän kieltä sivun alareunasta.

Suomeksi | På svenska

Näytön vasemmassa yläreunassa on ns. navigointipolku, jonka otsikoita klikkaamalla voit palata haluamaasi toimintoon.

Jos käytät mobiiliäänioikeuskyselyä tietokoneella ja haluat käyttää sovellusta hiiren sijasta näppäimistöllä, kiinnitä erityistä huomiota siihen, että painat aina oikeaa näppäintä. Väärän näppäimen painaminen saattaa johtaa odottamattomiin virhetilanteisiin.

Lisäksi selaimen Back/Edellinen -painikkeen painaminen saattaa johtaa virhetilanteisiin, joten sen käyttöä tulee välttää. Myöskään useiden selainikkunoiden samanaikaista avaamista ei suositella.

Lopeta vaalitietojärjestelmän käyttö aina näytön oikean yläkulman Lopeta-painikkeesta ja sulje selain.

Huom.! Käytäthän järjestelmää ainoastaan omilla tunnuksillasi!

1.2. Vaalitietojärjestelmän käyttö ulkomaan edustustossa

Mobiiliäänioikeuskyselyä voi käyttää ulkomaan ennakkoäänestyspaikalla ulkoasiainhallinnon työasemalla, joka on suojatussa verkossa kiinni joko suoraan tai etäyhteyden kautta. Vaalitietojärjestelmän käyttöä ei suositella laitteilla, jotka eivät täytä verkkovaatimuksia.

1.3. Yhdistelmävaalin aiheuttamia muutoksia mobiiliäänioikeuskyselyssä

Alue- ja kuntavaaleissa mobiiliäänioikeuskysely näyttää äänioikeutetun tiedot molemmista vaaleista. Näytön ylälaidassa näkyy kaksi ilmoitusta, mikäli henkilöllä on äänioikeus molemmissa vaaleissa. Ilmoituksen taustaväri on vihreä, mikäli äänestäjä ei vielä ole äänestänyt ja punainen, jos äänestäjä on käyttänyt äänioikeutensa.

Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttäjän on tarkistettava jokaisen äänestäjän haun kohdalla:

- 1. Onko äänestämään tullut henkilö äänioikeutettu sekä alue- että kuntavaaleissa vai pelkästään kuntavaaleissa. Helsinkiläisillä on äänioikeus vain kuntavaaleissa, mutta muiden kuntien asukkailla äänioikeus on aina sekä aluevaaleissa että kuntavaaleissa.
- 2. Missä vaaleissa äänestämään tulleella henkilöllä on vielä äänioikeus käyttämättä.

2. Vaalitietojärjestelmään kirjautuminen

Vaalitietojärjestelmään kirjaudutaan osoitteessa: https://vat.om.fi

Järjestelmään kirjaudutaan Suomi.fi-tunnistuksen kautta, mikä edellyttää joko henkilökohtaisia suomalaisia verkkopankkitunnuksia, suomalaisen operaattorin mobiilivarmennetta tai varmennekorttia eli Suomen poliisin myöntämää sirullista henkilökorttia (HST-kortti). Henkilökortin tavoin toimivat myös Digi- ja väestötietoviraston (entisen Väestörekisterikeskuksen) myöntämän varmenteen sisältämät muut organisaatiokortit, esimerkiksi virkakortti. Varmennekortin käyttäminen edellyttää kortinlukijaa ja kortinlukijaohjelmiston asentamista.

E Tunnistus

Siirryttyäsi web-osoitteeseen <u>https://vat.om.fi/Aloitus</u> selaimesi ohjautuu automaattisesti tunnistautumisen aloitusnäytölle. Valitse käyttämäsi tunnistautumistapa: pankkitunnistautuminen, mobiilivarmenne tai varmennekortti. Seuraa tarkasti tunnistuspalvelun ohjeita.

E Tunnistus

Varmista tietoturvallinen käyttö
 Lopetettuasi palvelun käytön, kirjaudu ulos ja sulje selain.

Olet tunnistautumassa palveluun

Va	alitietojä	arjestelmä	
Т	unnistautumisen y	/hteydessä sinusta välitetään seuraavat tiedot:	
н	enkilötunnus:	XXXXXX-XXXX	
	Jatka palveluun	Keskeytä siirtyminen	
i	Tunnistautumise tarkastaa omat ti	en tarvittavat henkilötietosi on haettu väestötietojärjestelmästä. Voit ietosi Suomi.fin Henkilötiedot -sivulta.	
Palvelu, johon olet tunnistautumassa, tarvitsee henkilötietosi asiointia varten. Löydät tiedon niiden käsittelystä, kun tunnistaudut palveluun.			

Onnistuneen tunnistautumisen jälkeen pääset näytölle, jossa näkyy henkilötunnuksesi. Paina 'Jatka palveluun' -painiketta jatkaaksesi vaalitietojärjestelmään.

Mikäli käyttöoikeutesi ovat kunnossa, siirryt suoraan mobiiliäänioikeuskyselyn aloitussivulle.

Huom. Mikäli tunnistautuminen epäonnistuu,

- vaalitoimikunnan jäsen: ota yhteyttä kunnan keskusvaalilautakuntaan. On mahdollista, että sinua ei ole rekisteröity järjestelmän käyttäjäksi.
- edustuston vaalitoimitsija: ota yhteyttä ulkoministeriöön tai Oikeusrekisterikeskuksen (ORK) vaalitukeen (yhteystiedot luvussa 4). On mahdollista, että sinua ei ole rekisteröity järjestelmän käyttäjäksi.

3. Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttöohje

Edustustojen vaalitoimitsijat ja vaalitoimikuntien jäsenet ohjautuvat suoraan mobiiliäänioikeuskyselyn aloitussivulle sen jälkeen, kun ovat kirjautuneet vaalitietojärjestelmään osoitteella <u>https://vat.om.fi</u>. Edustustojen vaalitoimitsijoille ja vaalitoimikuntien jäsenille ei näy vaalitietojärjestelmässä muita toimintoja.

Vaalitietoj	arjestelmä	Lopeta
Äänioikeustieto	järjestelmä 13.1.0	
Vaalitapaht	uman valinta	
Vaalitapahtum	an valinta	
Valits	;e	~
Valits	e	
Aluevaa	it 2025	
Kuntava	alit 2025	
	Suomeksi På svenska	

Valitse ensin vaalitapahtumavalikosta joko Aluevaalit 2025 tai Kuntavaalit 2025, valinnalla ei ole merkitystä mobiiliäänioikeuskyselyn käytössä.

Kuntavaalit 2025	Lop	eta
Äänioikeustietojärjestelmä 13.1.0		
Vaalitapahtuman valinta		
Vaalitapahtuman valinta		
Kuntavaalit 2025	~	
Vaalitoiminnot Siirry äänioikeuskyselyyn		
Suomeksi På svenska		

Vaalitapahtumavalinnan jälkeen voit siirtyä äänioikeuskyselyyn painikkeella "Siirry äänioikeuskyselyyn".

3.1. Äänioikeutetun tiedot

Henkilötunnuksen syöttäminen:

Siirryt näytölle, jossa syötetään äänestäjän henkilötunnus. Henkilötunnus täytyy syöttää täysin oikeassa muodossa, esimerkiksi "120390-123X" tai 2000-luvulla syntyneillä "120301A123X" ja ilman ylimääräisiä välilyöntejä. Järjestelmä ilmoittaa, jos henkilötunnus on syötetty virheellisesti.

Kuntavaalit 2025	
Äänioikeustietojärjestelmä 13.1.0	
Vaalitapahtuman valinta / Äänioikeusky	/sely
Henkilötunnus	
XXXXXX-XXXX	
Нае	

Syötä äänestäjän henkilötunnus kenttään ja paina "Hae".

Turhia äänioikeutetun hakuja ei tule tehdä. Kaikista kyselyistä jää jälki järjestelmään.

Kuntavaalit 2025			Lopeta
Vaalitietojärjestelmä			
Äänioikeustietojärjestelmä 13.1.0			
Vaalitapahtuman valinta / Aänioikeuskysely /	Aănioikeutetun tiedot		
Aluevaalit 2025: Henkilön TESTIHENKILÖ, TEI	JA äänioikeuskunta on Tampere		
Kuntavaalit 2025: Henkilön TESTIHENKILÖ, TE	IJA äänioikeuskunta on Tampere)	
	Seuraava äänestaja		
Henkilötiedot	Äänioikeustiedot		
Sukunimi, Etunimet	Alue	Äänioikeuskunta	Äänestysalue
TESTIHENKILÖ, TEIJA	Pirkanmaan	Tampere	010 Lapinniemi
Henkilötunnus Sukupuoli Kieli	hyvinvointialue		
XXXXXX-XXXX Nainen suomen k	ieli		
	Seuraava äänestäiä		
S	Suomeksi På svenska		

Äänioikeutetun tietojen tarkastaminen

Äänioikeutetun tiedot avautuvat näytölle. Sekä alue- että kuntavaaleissa äänioikeutetuilla näkyy näytöllä kaksi ilmoitusta. Vihreällä pohjalla näet vaalit, jossa henkilöllä on äänioikeus käyttämättä sekä henkilön äänioikeuskunnan. Yllä olevassa kuvassa henkilöllä on äänioikeus käyttämättä molemmissa vaaleissa.

Aluevaal	lit 2025					Lopeta
Vaalitietojärjesteln	nä					
Aänioikeustietojärjeste	elmä 13.1.0					
Vaalitapahtuman	valinta / Aânio	ikeuskysely / Aänioike	utetun tiedot			
Kuntavaalit 2025	i: Henkilön HELS	SINKILÄINEN, HENNA ä	änioikeuskunta on He	elsinki		
		Seuraav	a äänestäjä			
Henkilötiedot			Äänioikeustiedot			
Sukunimi, Etunimet			Alue	Äänioikeuskunta	Äänestysalue	ł
HELSINKILÄINE	N, HENNA		Helsingin	Helsinki	004A Kam	ippi
Henkilötunnus	Sukupuoli	Kieli	kaupunki			
XXXXXX-XXXX	Nainen	suomen kieli				
	Seuraava äänestäjä					
		Suomeksi	På svenska			

Helsinkiläisillä äänioikeutetuilla näkyy ainoastaan yksi ilmoitus kuntavaaleista.

Äänioikeustietojäriestelmä 13-1 (
Vaalitapahtuman valinta /	Vaalitapahtuman valinta / Äänioikeuskysely / Äänioikeutetun tiedot					
Aluevaalit 2025: Henkilö T	Aluevaalit 2025: Henkilö TESTIHENKILÖ, TOIVO on jo äänestänyt.					
Kuntavaalit 2025: Henkilöi	Kuntavaalit 2025: Henkilön TESTIHENKILÖ, TOIVO äänioikeuskunta on Heinola					
	Seuraav	va äänestäjä				
Henkilötiedot		Äänioikeustiedot				
Sukunimi, Etunimet		Alue	Äänioikeuskunta	Äänestysalue		
TESTIHENKILÖ, TOIVO		Päijät-Hämeen	Heinola	003 Pyhätön		
Henkilötunnus Sukupuoli	Kieli	hyvinvointialue				
XXXXXX-XXXX Mies	suomen kieli					
Käytetyt äänioikeudet						
Vaalitapahtuma	Äänestyspaikka	Äänestystapa	Äänestyst	ietki		
Aluevaalit 2025	ltäkeskuksen kirjasto,	Ennakkoäänestys	03.04.2	025 11:00		
	Helsinki					
	Seuraav	va äänestäjä				
	Suomeks	i På svenska				

Ilmoitusten tiedot

Vihreä ilmoitus tarkoittaa, että henkilöllä on äänioikeus käyttämättä. Punaisella taustavärillä oleva ilmoitus kertoo, että henkilö on äänestänyt kyseisessä vaalissa.

Huom. Tarkista aina äänioikeutetun tiedot, ennen äänestyslipun antamista.

Yllä olevassa esimerkkikuvassa henkilö voi äänestää ainoastaan kuntavaaleissa, koska hän on jo käyttänyt äänioikeutensa aluevaaleissa.

Jos käytät kyselyä puhelimella, rullaa näyttöä alaspäin nähdäksesi kaikki tiedot. Seuraavan äänioikeutetun tiedot voit hakea valitsemalla "Seuraava äänestäjä".

3.2. Erikoistilanteita

3.2.1. Henkilö on jo äänestänyt

Jos henkilö on jo äänestänyt, hänen tiedoissaan näkyy punaisella pohjalla "Henkilö X on jo äänestänyt". "Käytetyt äänioikeudet"-otsikon alta näet äänestyspaikan, äänestystavan ja äänestyshetken.

Ääniaikaustistejärjestelmä 40	10			
Vaalitapahtuman valinta / Äänioikeuskysely / Äänioikeutetun tiedot				
Aluevaalit 2025: Henkilö ÄÄNESTÄJÄ, ANNA on jo äänestänyt.				
Kuntavaalit 2025: Henkilö ÄÄNESTÄJÄ, ANNA on jo äänestänyt.				
	Seuraava	aäänestälä		
	oouraate	a uunootaja		
Henkilötiedot		Äänioikeustiedot		
Outronimi Etunimet		A.L	ă ani a li constante de	õ Sarah varkus
		Kanta-Hämeen	Forssa	
		hvvinvointialue	101350	007 1010
Henkilotunnus Sukup	ouoli Kieli			
Käytetyt äänioikeudet				
Vaalitapahtuma	Äänestyspaikka	Äänestystapa	Äänestyshetki	
Aluevaalit 2025	Citymarket Forssa, Forssa	Ennakkoäänestys	04.04.20	025 14:12
Vaalitapahtuma	Äänestyspaikka	Äänestystapa	Äänestyshe	etki
Kuntavaalit 2025	Citymarket Forssa, Forssa	Ennakkoäänestys	04.04.20)25 14:15
Seuraava äänestäjä				
	Suomeksi	På svenska		

Tarkista äänioikeutetun tiedot. Jos henkilö on jo äänestänyt, äänestystä ei oteta vastaan. Epäselvissä tilanteissa (jos esimerkiksi henkilö kiistää äänestäneensä) ota yhteyttä äänestäjän äänioikeuskunnan keskusvaalilautakuntaan tilanteen selvittämiseksi¹.

¹ Kahdesti äänestämisen yrityskin on rikoslaissa säädetty rangaistavaksi. Tee siis näistä tapauksista aina ilmoitus äänestäjän äänioikeuskunnan keskusvaalilautakunnalle.

3.2.2. Henkilön äänioikeustietoja ei voida näyttää

Jos järjestelmä ilmoittaa, että henkilön äänioikeustietoja ei voida näyttää, ei edustuston vaalitoimitsija tai vaalitoimikunta voi selvittää äänestäjän kotikuntaa mobiiliäänioikeuskyselyllä.

Laitosäänestyksessä tai ulkomaan yleisessä ennakkoäänestyspaikassa:

Äänestäjä kirjoittaa lähetekirjeelle oman kuntansa tällöin oman tietämyksensä mukaan. Hän voi tarvittaessa ottaa yhteyttä Digi- ja väestötietovirastoon äänioikeuskuntansa selvittämiseksi. Digi- ja väestötietoviraston puhelinnumero: +358 295 535 530.

Vaalitietojärjestelmä >	Aanioikeustietojarj	estelmä 12.0.0				
Päävalikko / Äär	Päävalikko / Äänioikeuskysely / Äänioikeutetun tiedot					
		a statistica contrata da la contrata	a sums i Duuds haaliliss amaaaaa uhta me Dial ia			
Henklion TESTIR	ENKILO, TIINA a	aanioikeustietoja ei voida	a nayttaa. Pyyda nenkiida ottamaan yhteyttä Digi- ja			
vaestotietovirasto						
		Course	11			
		Seuraa	iva aanestaja			
Henkilötiedot						
Sukunimi, Etunimet						
TESTIHENKILÖ.	TIINA					
Henkilötunnus	Sukupuoli	Kieli				
*****	Nainen	suomen kieli				
	Seuraava äänestäjä					
		Suomek	si På svenska			

3.2.3. Äänestäjää ei löytynyt annetuilla ehdoilla

Jos järjestelmä ilmoittaa, että äänestäjää ei löytynyt annetuilla ehdoilla, tarkasta syöttämäsi tiedot ja yritä uudelleen. Ellei äänestäjää edelleenkään löydy annetulla henkilötunnuksella, tulee äänestäjän ottaa yhteyttä Digi- ja väestötietovirastoon. Digi- ja väestötietoviraston puhelinnumero: +358 295 535 530. Äänestystä ei oteta vastaan.

ralitietojärjestelmä > Äänioikeustietojärjestelmä 12.0.0
Päävalikko / Äänioikeuskysely / Äänioikeutetun tiedot
Seuraava äänestäjä
Aanestajaa ei ooytynyt ametuliia enooliia. Tarkista, että kirjoitut menkiloutunnuksen oikeim. Muista käyttää nenkiloitunnuksessä vuosisatamerkki
(1900-luvuila syntyneet: -, Y, X, W, V, U, 2000-luvuila syntyneet: A, B, C, D, E, F).
Seuraava aanestaja
Suomeksi På svenska

4. Yhteystiedot ongelmatapauksissa

Oikeusrekisterikeskuksen vaalituen yhteystiedot (järjestelmän käyttö):

- Sähköpostiosoite: vaalituki@om.fi
- Puhelinnumero: +358 29 566 5609

Digi- ja väestötietoviraston yhteystiedot (äänioikeutetun tiedot epäselvissä tilanteissa):

- Sähköpostiosoite: vaalit@dvv.fi
- Puhelinnumero: +358 295 535 530

Ulkoministeriön yhteystiedot:

- Sähköpostiosoite: vaalit.UH@gov.fi
- Puhelinnumero: +358295 16001 (vaihde)

Kuntien keskusvaalilautakuntien yhteystiedot:

• Osoitteesta: <u>https://vaalit.fi/kuntien-keskusvaalilautakunnat</u>

Ohjeen laati: Ida Niemi, ORK/Vaalituki